

Затверджено
на засіданні кафедри екології
біологічного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 31.08. 2020 р.)

Завідувач кафедри доц. Мамчур З.І.

Силабус з навчальної дисципліни

НАУКОВИЙ СЕМІНАР

викладається в межах ОНП Екологія
третього рівня вищої освіти
для здобувачів спеціальності 101 Екологія

Львів 2020

Силабус курсу «Науковий семінар» 2020-2021 навчального року

Назва курсу	Науковий семінар
Адреса викладання курсу	вул. Саксаганського 1, 79005 Львів
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	біологічний факультет, кафедра екології
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	101 Екологія, 10 Природничі науки
Викладачі курсу	Мамчур Звенислава Ігорівна, к.б.н., доцент, зав. кафедри екології Антоняк Галина Леонідівна, д.б.н., професор каф. екології Джура Наталя Миронівна, к.б.н., доцент кафедри екології Капрусь Ігор Ярославович, д.б.н., професор каф. екології
Контактна інформація викладачів	zvenyslava.mamchur@lnu.edu.ua halyna.antonyak@lnu.edu.ua nataliya.dzhura@lnu.edu.ua
Консультації по курсу відбуваються	У день проведення занять за розкладом. (вул. Саксаганського,1, ауд. 201) Також проводяться он-лайн консультації у системі Moodle. Для погодження часу консультацій слід писати на електронну пошту викладача.
Сторінка курсу	https://bioweb.lnu.edu.ua/department/ecology http://e-learning.lnu.edu.ua/course/view.php?id=2098#section-5
Інформація про курс	Курс розроблено таким чином, щоб надати здобувачам необхідні знання, обов'язкові для того, щоб вміти аналізувати складні комплексні проблеми у сфері екології. Тому у курсі представлено як огляд сучасних новітніх концепцій, так і розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових знань у сфері екології.
Коротка анотація курсу	Науковий семінар є нормативною дисципліною з спеціальності 101 Екологія для освітньої програми з підготовки доктора філософії, що викладається упродовж першого-четвертого років навчання обсягом 4 кредити (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі курсу	Метою проведення курсу є розвиток загальних і фахових компетентностей для здійснення науково-дослідної діяльності, аналітичної роботи, наукового консультування, вдосконалення навичок представлення власних наукових результатів (у тому числі іноземною мовою), аналізу доповідей інших науковців щодо нових результатів, концепцій і теорій, кваліфікованому веденні наукових дискусій. Цілі: <ul style="list-style-type: none"> • оволодіння фундаментальними знаннями і поглиблення теоретичної фахової підготовки. • розвиток логічного мислення • підвищення рівня професійної майстерності. • здобуття теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі екології. • набуття практичних навичок представлення результатів наукових досліджень • оволодіння культурою толерантності, активізація соціального становлення особистості майбутнього науковця.
Література для вивчення дисципліни	<ul style="list-style-type: none"> • Антропогенні зміни біогеоценотичного покриву в Карпатському регіоні / за ред. М.А. Голубця. К.: Наук. думка, 1994. 166 с. • Голубець М.А. Екологічна ситуація на північно-східному макросхилі Українських Карпат. Львів: Поллі, 2001. 162 с. 9. Голубець М.А. Екосистемологія. Львів: Поллі, 2000. 316 с. • Голубець М.А. Біотична різноманітність і наукові підходи до її збереження. Львів: Ліга-Прес, 2003. 33 с.

- Залучення громадськості та науковців до проектування мережі Емеральд (Смарагдової мережі) в Україні / Полянська К. В., Борисенко К. А., Павланич П., Василюк О. В., Марущак О. Ю., ... & Куцоконь Ю. К. / під ред. А.Куземко. Київ, 2017. -304 с.
- Інтелектуальна власність : підручник для студентів неюридичних факультетів / В. О. Семків, Р. С. Шандра. Львів: Галицький друкар, 2015. – 280 с.
- Львівська область: природні умови та ресурси / за заг. ред. д-ра геогр. наук, проф. М. М. Назарука. – Львів : Видавництво Старого Лева, 2018. 592 с.
- Міжнародні правила цитування та посилання в наукових роботах: метод. рекомендації / О. Боженко, Ю. Корян, М. Федорець; редколегія: В.С. Пашкова, О.В. Воскобойнікова-Гузєва, Я.Є. Сошинська, О.М. Бруй; Науково-технічна бібліотека ім. Г.І. Денисенка Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»; Українська бібліотечна асоціація. К.: УБА, 2016. 117 с.
- Національна парадигма сталого розвитку України / за заг. ред. Б.Є. Патона. К.: ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України», 2012. 72 с.
- Національний каталог біотопів України // За ред. А. А. Куземко, Я. П. Дідуха, В. А. Онищенко, Я. Шеффера. К.: ФОП Клименко Ю.Я. 2018. 442 с.
- Оселищна концепція збереження біорізноманіття: базові документи Європейського Союзу / Ред. О.О. Кагало, Б.Г. Проць. – Львів: ЗУКЦ, 2012. – 278 с.
- Петрук В.Г., Володарський Є.Т., Мокін В.Б. Основи науково-дослідної роботи: навч. посіб. /під ред. д.т.н., проф. В.Г. Петрука. Вінниця: ВНТУ, 2005. 143 с.
- Про збереження природних оселищ (habitats) та видів природної фауни й флори : Директива Ради Європи 92/43/ЕЕС від 21 трав. 1992 р. // Глуначний посібник з визначення типів оселищ (habitats) Європейського союзу (2007) / наук. ред. : О. О. Кагало, Б. О. Проць, В. Губко. Львів : 2011. 202 с.
- Рижак Л. Філософія сталого розвитку людства: навч.-метод. посіб. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 518 с.
- Стратегія розвитку Львівської області на період 2021–2027рр. (https://loda.gov.ua/upload/users_files/22/upload/948_Strategija.pdf)
- Тасенкевич Л. Рідкісні та зникаючі види рослин Львівщини: Вид. 2-ге, випр. і доп. / Л. Тасенкевич, Н. Калінович, М. Сорока, Л. Борсукевич, К. Данилюк, Т. Хміль, А. Прокопів, О. Дика, О. Жук, М. Пірогов, М. Сенік, М. Скибіцька, З. Мамчур, А. Новіков, Т. Фостяк, В. Гончаренко, М. Романів, Х. Скрипець, Н. Волосович. Львів: ЗУКЦ, 2015. 168 с.
- Шліхта Н., Шліхта І. Основи академічного письма: Методичні рекомендації та програма курсу. – К., 2016. – 61 с.
- Шлюшенко В.Л., Шкрабак І.В., Словенко Е.І. Наукове дослідження: організація, методологія, інформаційне забезпечення. - К., 2004.
- Antonyak H., Mamchur Z., Polishchuk A., Lesiv M., Hoivanovych N. Environmental impact of road transport // Sustainable Development and Human Health. Edited by Andrzej Krynski, Georges Kamtoh Tebug, Svitlana Voloshanska. Czestochowa: Publishing House of Polonia University "Educator", 2020. P. 61–74. <https://dx.doi.org/10.23856/W1706>
- Положення про забезпечення академічної доброчесності ЛНУ ім. Івана Франка. Доступно на: https://www.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/06/reg_academic_virtue.pdf
- Постанова та Порядок проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії (2019).URL (веб-посилання). Доступно на: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2019-%D0%BF#n18>
- Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наукURL (веб-посилання). Доступно на: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1086-19#n33>

	<ul style="list-style-type: none"> • українські наукові журнали у Scopus та Web of Science: доступно на https://openscience.in.ua/ua-journals • Що потрібно знати про плагиат: посібник з академічної грамотності та етики для «чайників». Режим доступу: http://library.kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/biblio/PDF/books_ac-gr.pdf • International Association for Landscape Ecology http://www.iala.org.uk • Нові інформаційні технології в освіті [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://it-tehnolog.com/statti/novi-informatsiyni-tehnologiyi-v-osviti • WWF – Всесвітній фонд природи. Зміна клімату. Доступно на: http://wwf.panda.org/uk/wwf_ukraine_ukr/climatechange/ • WWF – Всесвітній фонд природи. Зміна клімату. Доступно на: http://wwf.panda.org/uk/wwf_ukraine_ukr/climatechange/ • Climate Change Adaptation in the Dniester River Basin. Доступно на: https://www2.unece.org/ehlm/platform/download • Кліматінфо. Доступно на: http://www.climateinfo.org.ua • Impacts of Climate Change Ukraine. Доступно на: http://www.climateinfo.org.ua/library/Climate-change-report-Ukraine-eng.pdf • Climate change in Eastern Europe. Доступно на: http://www.zoinet.org/web/sites/default/files/publications/CCEE-English-web.pdf • Climate Change: Ocean Heat Content. Доступно на: https://www.climate.gov/news-features/understanding-climate/climate-change-ocean-heat-content • Climate Change Evidence & Causes. Доступно на: https://royalsociety.org/~media/Royal_Society_Content/policy/projects/climate-evidence-causes/climate-change-evidence-causes.pdf <p>Повний список літератури розміщено на http://e-learning.lnu.edu.ua/course/view.php?id=2098</p>
Тривалість курсу	120 год.
Обсяг курсу	64 годин семінарських занять та 56 годин самостійної роботи
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу здобувач буде :</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • основні концепції природознавства, сталого розвитку і методології наукового пізнання; • сучасні проблеми досліджень у галузі екології й охорони природи; • світові тенденції і проблематику екологічних досліджень • правила та принципи наукового спілкування; • мову і стиль наукової роботи; • принципи і правила підготовки наукової доповіді та презентації. <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • визначити основні проблеми екологічних досліджень, проводити інтегральну екологічну оцінку для визначення загальної екологічної ситуації; • використовувати сучасні інформаційні ресурси з проблемних питань науки; • моделювати можливі шляхи вирішення екологічних проблем і висувати наукові гіпотези; • застосовувати міждисциплінарні підходи під час критичного осмислення екологічних проблем; • рецензувати наукові праці і доповіді, • виробляти й обґрунтовувати власну точку зору на дискусійні проблеми; • публічно виступати з науковими доповідями; • доводити знання та власні висновки до фахівців і нефахівців;
Ключові слова	Організація наукової діяльності, глобальні екологічні проблеми, глобальні зміни клімату, сучасна система органічного світу, біота в екосистемах, антропогенна трансформація екосистем, моніторинг довкілля за станом біоти, соціологія і біорізноманіття, тенденції розвитку вищої освіти в сучасному світі, критерії якості вищої освіти, академічна доброчесність, цілі сталого розвитку.
Формат курсу	Очний

	Проведення семінарських занять і консультації для кращого розуміння, електронний курс в системі Moodle (http://e-learning.lnu.edu.ua/course/view.php?id=2098)
Теми	Подано в Таблиці нижче
Підсумковий контроль, форма	Залік у 7 семестрі
Пререквізити	Викладання навчальної дисципліни базується на знаннях, отриманих у результаті вивчення попередніх навчальних дисциплін та набуття компетенцій після завершення навчання на рівні бакалавра і магістра зі спеціальності 101 Екологія, або потребують базових знань з біологічних і екологічних дисциплін, достатніх для сприйняття категоріального апарату, розуміння сучасних екологічних проблем екології і охорони довкілля
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентація, доповідь, обговорення, дискусія, колаборативне навчання (спільні розробки і проекти), творче індивідуальне завдання. Робота в системі Moodle, побудова електронного навчання як простору прояву пізнавальних ініціатив.
Необхідне обладнання	персональний комп'ютер, загальнонавчальні комп'ютерні програми, проектор, прилади кафедральної екологічної лабораторії.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Політика виставлення балів. Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою: <ul style="list-style-type: none"> • Поточна успішність (<i>активна участь на занятті</i>): 5 балів×8 занять = 40 балів; • Доповідь на науковому семінарі кафедри: 20 балів×2 семінари = 40 балів; • Індивідуальні завдання за обраними темами: 20 балів. Максимальна кількість балів за рік – 100 балів. Підсумковий контроль (залік) виставляється у 7 семестрі на основі середнього балу за 4 роки. Академічна доброчесність: Роботи здобувачів є виключно оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються
Питання до заліку чи екзамену	Матеріали розміщені: http://e-learning.lnu.edu.ua/course/view.php?id=2098#section-5
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу на сайті: http://e-learning.lnu.edu.ua/mod/feedback/view.php?id=14004

Схема курсу

Модуль 1. Теми наукових семінарів аспірантів 1 року навчання			
1	Правила виконання науково-дослідних робіт (визначення актуальності досліджень, стану розроблення наукової теми, об'єкта, наукової новизни, методів дослідження). Принципи академічної доброчесності.	<i>семінарське заняття – 2 год, самостійна робота – 2 год</i>	4 тижні
2	Представлення обґрунтування теми наукового дослідження	<i>семінарське заняття – 2 год, самостійна робота – 2 год</i>	4 тижні
3	Організація науково-дослідної роботи. Способи підготовки публічної промови	<i>семінарське заняття – 2 год, самостійна робота – 1 год</i>	4 тижні
4	Methodology. Scientific method	<i>семінарське заняття – 2 год, самостійна робота – 2 год</i>	4 тижні
4	Нормативно-правове забезпечення проведення наукових досліджень (Закони України, Постанови Кабінету Міністрів України, Державні стандарти України)	<i>семінарське заняття – 2 год, самостійна робота – 2 год</i>	4 тижні

5	Територія досліджень: природні умови, екологічна характеристика	<i>семінарське заняття – 2 год, самостійна робота – 2 год</i>	4 тижні
6	Історія досліджень за обраною темою	<i>семінарське заняття – 2 год, самостійна робота – 2 год</i>	4 тижні
7	Представлення результатів наукового дослідження	<i>семінарське заняття – 2 год, самостійна робота – 2 год</i>	4 тижні
Модуль 2. Теми наукових семінарів аспірантів 2 року навчання			
1	Наукова організація праці	<i>семінарське заняття – 2 год, самостійна робота – 2 год</i>	4 тижні
2	Methodology. Scientific method	<i>семінарське заняття – 2 год, самостійна робота – 2 год</i>	4 тижні
3	Сучасна система органічного світу	<i>семінарське заняття – 2 год, самостійна робота – 1 год</i>	4 тижні
4	Підготовка доповіді на обрану тему	<i>семінарське заняття – 2 год, самостійна робота – 2 год</i>	4 тижні
5	Science terminology. Ecology terminology	<i>семінарське заняття – 2 год, самостійна робота – 2 год</i>	4 тижні
6	Глобальні зміни клімату. Вплив змін клімату на біоту	<i>семінарське заняття – 2 год, самостійна робота – 2 год</i>	4 тижні
7	Моніторинг довкілля за станом біоти	<i>семінарське заняття – 2 год, самостійна робота – 2 год</i>	4 тижні
8	Представлення результатів наукового дослідження	<i>семінарське заняття – 2 год, самостійна робота – 2 год</i>	4 тижні
Модуль 3. Теми наукових семінарів аспірантів 3 року навчання			
1	Тенденції розвитку вищої освіти в сучасному світі. Європейські стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості у вищій освіті (ESG)	<i>семінарське заняття – 2 год, самостійна робота – 1 год</i>	4 тижні
2	Індикатори та критерії якості вищої освіти та процедури її забезпечення	<i>семінарське заняття – 2 год, самостійна робота – 2 год</i>	4 тижні
3	Академічна доброчесність	<i>семінарське заняття – 2 год, самостійна робота – 2 год</i>	4 тижні
4	Підготовка доповіді на обрану тему	<i>семінарське заняття – 2 год, самостійна робота – 2 год</i>	4 тижні

5	Особливості викладання у ЗВО: навчальні плани, освітньо-наукові програми, силабуси.	<i>семінарське заняття – 2 год, самостійна робота – 2 год</i>	4 тижні
6	Педагогічна практика аспіранта. Форми і методи навчання у ЗВО.		
7	Наукові аспекти співпраці кафедри з роботодавцями та іншими стейкхолдерами	<i>семінарське заняття – 2 год, самостійна робота – 2 год</i>	4 тижні
8	Представлення результатів наукового дослідження з використанням статистично-математичних методів.	<i>семінарське заняття – 4 год, самостійна робота – 3 год</i>	8 тижнів
Модуль 4. Теми наукових семінарів аспірантів 4 року навчання			
1	Созологічні аспекти в наукових дослідженнях кафедри (установ НАНУ) 1. Розглянути і проаналізувати наукові праці созологічного характеру 2. Актуальні питання вивчення й збереження мохоподібних	<i>семінарське заняття – 2 год, самостійна робота – 2 год</i>	2 тижні
2	Поняття про біотопи, екотопи й оселища 1. Оселища України за класифікацією EUNIS 2. Національний каталог біотопів України Індивідуальне завдання: підготувати приклади біотопів Малого Полісся (10 балів)	<i>семінарське заняття – 2 год, самостійна робота – 2 год</i>	2 тижні
3	Біота в антропогеннозмінених екосистемах (на прикладі об'єкта дослідження) 1. Антропогенна трансформація екосистем: стан вивчення і проблематика 2. Дослідження біоти в урбоекосистемах (на прикладі парків міста) Індивідуальне завдання: Мохоподібні в різних умовах геінеробності і типах біотопів в урбоекосистемі Львова (10 балів)	<i>семінарське заняття – 4 год, самостійна робота – 4 год</i>	4 тижні
4	Біота в природних екосистемах (на прикладі об'єкта дослідження) 1. Дослідження біоти в екосистемах високого рівня зволоженості: стан вивчення, видовий склад, екобіотичні особливості (10 балів) Індивідуальне завдання: список сфагнових мохів Малого Полісся, екологічний аналіз (10 балів)	<i>семінарське заняття – 4 год, самостійна робота – 4 год</i>	4 тижні
5	Екологічна стратегія Львівської області (України) в контексті виконання цілей сталого розвитку 3. Перспективні території для заповідання і включення в Emerald Network 4. Інвазійні види як загроза біорізноманіттю. Global Strategy on invasive alien species (http://www.issg.org/pdf/publications/GISP/Resources/McNeeley-et al-EN.pdf)	<i>семінарське заняття – 2 год, самостійна робота – 2 год</i>	2 тижні
6	Представлення результатів наукового дослідження на	<i>семінарське заняття – 2 год, самостійна робота – 2 год</i>	2 тижні
7	Підготовка доповіді на обрану тему на семінарі кафедри (на конференції факультету)		